

Podobně jest zásadou práva mezinárodního, že sbory vojenské ležící v cizozemsku podléhají trvale zákonům onoho státu, kterému náležejí.

4. Zákony nepůsobí nazpět. Vždy však nastupují výjimky, kde z veřejných ohledů jednotlivým novým zákonům propůjčuje se zpětná účinnost; moc takováto může se však novému zákonu přiznati jen tehdy, vyřkl-li ji v dotyčném novém zákonu výslovně sám zákonodárce. Lze tedy ku př. dle nového odpůřícího zákona odporovati právním titulům vydobytým před účinností tohoto zákona (rozh. ze dne 28. dubna 1885 č. 5123, sb. 10.549). Ustanovení §§ 10—12 zákona o lichvě platí i o pohledávkách, kteréž vznikly před počítím působnosti tohoto zákona a před tím časem nebyly ani zrušeny, ani výrokem soudcovským přiznány ani soudním smírem zjištěny (§ 13 zák. o lichvě). Platnost manželství dlužno posuzovati dle zákona platícího v době uzavření manželství (rozh. ze dne 14. května 1878 č. 4165, ze dne 29. března 1870 č. 2899). Pro počátek promlčení rozhodným jest zákon platící v čas, kdy nárok založen byl (rozh. ze dne 25. července 1878 č. 4060 a ze dne 12. dubna 1854 č. 2685).

Prohlídka domovní a osobní.

I. Pojem.

Prohlídka domovní jest prohledání bytu nebo jiných místností patřících k domácnosti (§ 1 zák. ze dne 27. října 1862 č. 88 ř. z., kterýž prohlášen byl v čl. 9 zákl. zák. stát. ze dne 21. prosince 1867 č. 142 ř. z. za součást tohoto základního zákona státního a § 139 tr. ř.). Prohlídky domovní užívá se v řízení trestním jako prostředku ku postižení obviněného nebo ku nabytí předmětů, jichž držba nebo ohledání může míti pro určité řízení trestní význam. Podmínkou přípustnosti její jest důvodná pravděpodobnost, že dosáhne se účelu, k němuž se podniká.

II. Náležitosti přípustnosti prohlídky domovní.

Zpravidla smí se prohlídka domovní předsevzítí:

1. na základě soudcovského rozkazu důvody opatřeného, kterýžto rozkaz doručiti jest účastníku ihned nebo do nejbližších 24 hodin a proti němuž přísluší účastníku stížnost k radní komoře bez účinku odkladacího (§ 113 tr. ř. a § 140 odst. 3 tr. ř.).

2. Je-li však nebezpečí v prodlení, může prohlídku domovní naříditi i bez rozkazu soudcovského soudní úředník nebo úředník úřadů bezpečnostních, avšak úředník vyslaný musí býti opatřen písemným zmocněním, kteréž vykázati dlužno účastníku.

3. Orgány bezpečnostní mohou vykonati domovní prohlídku z vlastní moci, vydán-li byl proti určité osobě rozkaz ku předvedení nebo zatčení, nebo byla-li osoba při činu dopadena, veřejným honěním nebo veřejným míněním označena podezřelou určitého trestného činu nebo najdou se v držení jejím předměty, které poukazují na účastenství v činu takovém. Provádí-li se domovní prohlídka bez soudcovského rozkazu, doručiti dlužno účastníku k jeho žádosti ihned nebo do nejbližších 24 hodin osvědčení o provedení prohlídky a o důvodech toho (§ 141 tr. ř. a § 38 služební instrukce pro četnictvo ze dne 26. února 1876).

4. Pozbude-li čl. 9 zákl. zák. stát. ze dne 21. prosince 1867 č. 142 ř. z. platnosti na základě zákona ze dne 5. května 1869 č. 66 ř. z., lze kdykoli bez soudcovského rozkazu naříditi domovní prohlídku úřady bezpečnostními pro trestné činy naznačené v dodatku tohoto zákona za účelem

trestního právosudí (velezráda, urážka Veličenstva, rušení veřejného pořádku, vzbouření, pozdvížení atd.).

III. Způsob provedení prohlídky domovní.

Co se týče způsobu, jakým se prováděti má domovní prohlídka, dlužno ji vykonati:

1. s vyvarováním se vši nepotřebné nápadnosti, jakéhokoli zbytečného obtěžování a rušení účastníků, se vším možným šetřením jich pověsti a soukromých tajemství jejich nesouvisících s předmětem vyšetřování, a konečně jest dbáti při tom vhodnosti a slušnosti (§ 142 odst. 1 tr. ř.).

2. Prohlídka domovní má se vykonati zpravidla jen po předchozím vyslechnutí toho, u koho má býti provedena, a jenom potud, pokud výsledkem nevymůže se ani dobrovolné vydání hledaného ani nezvrátí se důvody zavdavší podnět ku vyšetřování.

3. Je-li však nebezpečí v prodlení nebo má-li se vykonati prohlídka u osob špatné pověsti požívajících nebo v místnostech obecnému přístupných, lze od tohoto výsledku upustiti (§ 140 odst. 1 a 2 tr. ř.).

4. Ku prohlídce přibrati jest vedle zapisovatele dva soudní svědky, jde-li o zločin nebo přečin, a taktéž vyzvati jest majitele místnosti, jež má býti prohledána, aby při prohlídce byl přítomen; nemůže-li pro nějakou překážku nebo je-li nepřítomen, vyzvati se musí některý dospělý člen jeho rodiny nebo není-li osoby takové v jeho rodině, vyzvati jest služebníka nebo souseda (§ 142 al. 2 a 3 tr. ř.).

5. O domovní prohlídce pro zločiny nebo přečiny, při kterých v zájmu veřejné bezpečnosti mohlo by býti žádoucí další policejní pátrání neb opatření, zpraviti jest předběžně nejbližší bezpečnostní úřad, pokud se tak může bez průtahů státi, aby mohl býti přítomen vyslanec úřadu toho a nabýti mohl potřebné vědomosti k dalším nezbytným opatřením, nemaje však při aktu vyšetřovacím nijakého vlivu.

6. Má-li se provésti domovní prohlídka v nějaké vojenské budově vojskem (zeměbranou) obsazené, dlužno to oznámiti veliteli a přibrati k tomu osobu vojenskou (zeměbrance) velitelem ustanovenou (§ 140 odst. 4 a 5 tr. ř.).

IV. Opatření po provedené prohlídce.

Naleznou-li se při domovní prohlídce:

1. předměty, které mohou býti důležitými pro vyšetřování, sluší je seznámenati a u soudu uschovati nebo vzíti v ochranu soudní (§§ 98, 143 tr. ř.).

2. Naleznou-li se mezi dotýčnými předměty věci určené k bohoslužbě, dlužno je oddělit od všech ostatních předmětů a odevzdati uschování nejbližšímu správci duší dotýčné církve nebo náboženské společnosti (§ 98 tr. ř. a § 32 prov. předp.).

3. Poukazují-li předměty na jiný trestný skutek z úřední povinnosti stíhaný, nežli pro který se prohlídka domovní vykonává, dlužno předměty ty, naleznou-li se při prohlídce domovní, zabaviti a vzíti v soudní uschování; avšak o tom sluší ihned učiniti oznámení státnímu zastupitelství, a nenavrhuje-li zavedení trestního řízení, dlužno zabavené předměty neodkladně vrátiti (§ 144 tr. ř.).

4. Je-li pravdě nanejvýš podobno, že osoba přítomná v prohledané místnosti má předměty, které mohou býti závažnými pro vyšetřování, nebo je-li nějaká osoba podezřelá ze zločinu nebo přečinu nebo vůbec požívá nekalé pověsti, lze vykonati též prohlídku osoby i šatstva (§ 139 odst. 2 tr. ř.).

5. Jde-li při domovní prohlídce o prohlídku papírů, lze tuto vykonati jen s přivolením majitele a jest se postarati o to, aby obsah jich nevešel v známost neoprávněných osob. Nechce-li majitel papírů prohlídku jich dovoliti, sluší je zapečetiti a u soudu uložit a vymoci ihned rozhodnutí radní komory, mají-li býti prohledány či vráceny zpět (§ 145 odst. 1, 2 tr. ř.).

6. O provedené domovní prohlídce sepsati jest protokol, který podepsati musí všichni přítomní. Nebylo-li shledáno nic podezřelého, vydá se účastníku k jeho žádosti potvrzení o tom (§ 142 odst. 4 tr. ř.). Protokol o prohlídce domovní sepsaný k žádosti státního návladnictva bezpečnostním úřadem mezi přípravným vyhledáváním musí se neprodleně oznámiti soudci vyšetřujícímu, jehož povinností jest zkoumati formu a úplnost protokolu a dle potřeby naříditi nové projednání nebo doplnění jeho (§ 88 odst. 3 tr. ř.).

V. Uvedených předpisů o domovní prohlídce v řízení trestním dlužno dle § 5 zák. ze dne 27. října 1862 č. 88 ř. z. na ochranu práva domovního šetřiti též při domovní prohlídce za účelem dozoru policejního. Dle § 5 al. 2 tohoto zákona má se diti domovní prohlídka za účelem dohledu finančního dle ustanovení trest. zák. důchodkového ze dne 11. července 1835. Dle § 584 tohoto zákona trestního smí se provésti domovní prohlídka k vyhledání skutkového podkladu toliko vtěch případech, kde řád celní prohlídku připouští, a sluší při tom šetřiti ustanovení pro výkon prohlídky předepsaných (§§ 271—289, 298, 299, 319 a 324 cel. a monop. ř.). Není-li však prohlídka dovolena při některém důchodku vedle předpisů o něm vydaných neb obmezeno-li právo k výkonu prohlídky zmíněnými předpisy více nežli řádem celním, sluší řídit se předpisy důchodkovými.

Prohlídka masa a dobytka.

I. Účel.

Prohlídka masa a dobytka jest zdravotně-policejní opatření, které se obírá dozorem nad obchodem masem a dobyt看em za tím účelem, aby zamezilo se porážení a vyvrhování takových zvířat, jejichž maso neposkytuje člověku zdravé potravy. Prohlídky má však býti užíváno i k výzkumům, které jeví se býti nutnými ku ochraně proti nakažlivým dobytčím nemocem a ku jejich potlačení. Ku provedení prohlídky masa a dobytka byly pro jednotlivá v říšské radě zastoupená království a země vydány zvláštní řády prohlídky masa a to: pro Čechy patent ze dne 14. května 1770 a gubern. nařiz. ze dne 27. prosince 1870 č. 38.247 a ze dne 21. května 1830 č. 19.269 (pol. sb. z. č. 285 a 123), pak zák. ze dne 9. března 1889 č. 19 z. z., kterýmž pro Prahu, její předměstí a obce sousední jest zavedeno povinné porážení výhradně na jatkách, pro Moravu min. v. n. ze dne 10. června 1875 č. 29 z. z., pro Slezsko v. n. zem. vl. ze dne 9. července 1857 č. 7140, č. 8 z. z., pro Dalmacii gub. dek. ze dne 13. března 1827 č. 4854, pro Halič gub. dekr. ze dne 25. června 1802 a místodrž. nař. ze dne 28. června 1888 č. 9 v. n. č. 74, pro Korutany gub. nař. ze dne 23. srpna 1822 č. 10.167, ze dne 10. srpna 1829 č. 18.367 a ze dne 1. března 1840 č. 1870, pro Krajínu gub. nař. ze dne 25. května 1820 č. 2777, ze dne 23. srpna 1822 č. 10.165, ze dne 17. srpna 1839 č. 18.369 a ze dne 1. února 1870, pro Přímoří gub. dekr. ze dne 6. března 1841 č. 4635, místodrž. v. n. ze dne 4. července 1893 č. 11.955, pro Dolní Rakousy nař. ze dne 26. září 1886 č. 49 z. z., pro Horní Rakousy dvor. v. n. ze dne 23. ledna 1856 č. 20.363, pro Solnohrady v. n. ze dne 5. srpna 1856 č. 18 z. z. a ze dne 21. srpna 1884 č. 12 z. z., pro